

Силабус курсу

Філософія

Ступінь вищої освіти – бакалавр

спеціальність 124 «Системний аналіз»
освітньо-професійна програма – «Системний аналіз»

Рік навчання: 1, Семестр: 1

Кількість кредитів: 4 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППП

д. філос.н., проф. Чолач Тетяна Вікторівна

Контактна інформація

cholachtanya@gmail.com +380984015921

Опис дисципліни

Дисципліна “Філософія” спрямована на надання знань з філософії як теоретичної форми світоглядного знання, підґрунтя духовної культури індивіда, людства загалом, або сукупності поглядів на світ у цілому та ставлення людини до цього світу, в розумінні онтологічних, гносеологічних, аксіологічних і соціальних проблем буття; дослідження філософських проблем із урахуванням специфіки майбутньої професійної діяльності студента; забезпечити засвоєння специфіки філософського осягнення дійсності, ознайомити із наявними філософськими концепціями, які розкривають поліфонізм та плюралізм філософського мислення, створити умови для формування світоглядно-методологічної культури студентів; сприяти гуманізації освіти через засвоєння студентами досягнень сучасної філософії; дати поштовх до самостійного аналізу ними складних явищ суспільного життя.

Структура курсу

Годи ни (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	1. Філософія як соціокультурний феномен	Пояснити історичні особливості виникнення філософії, осмислити та проаналізувати специфіку філософського осмислення світу та людини на відміну від конкретно наукового їх розуміння; трактувати специфіку філософських понять у їх порівнянні з буденними та науковими знаннями; інтерпретувати основні функції філософії; світоглядну, гносеологічну, методологічну; аналізувати зв'язок розвитку філософії на тлі світової культури, науки, економіки	
2 / 1	2. Сутність філософії та особливості західного та східного типу філософування	Пояснити історичні особливості виникнення філософії, характерні риси філософського мислення, структуру світогляду та основних функцій філософії. Розкрити характерні риси західного та східного типу цивілізації, висвітлити основні проблеми, які ставила та вирішувала давньосхідна філософська думка	
4 / 1	3. Основні етапи розвитку філософської думки	Проаналізувати основні етапи розвитку філософської думки. Дати загальну характеристику Середньовічної філософії та гуманістичному характеру філософії епохи Відродження. З'ясувати поняття європейської класичної філософії та особливості філософії Нового часу та філософії епохи Просвітництва. Розкрити суть феномену німецької класичної	

		філософії та соціально-практичної орієнтації філософії марксизму. Проаналізувати філософські ідеї в культурі Київської Русі та розвиток філософської думки на Україні в XV–XX століттях	Поточне опитування
4 / 1	4.Стратегії і напрямки сучасної філософії	Проводити порівняння вихідних ідей класичної та некласичної філософії; пояснювати провідні тенденції розвитку некласичної філософії із виходом на процеси сучасного життя	
2 / 1	5.Онтологія як філософське вчення про буття	Подати пояснення основних категорій знання та форм буття, розкрити філософське розуміння розвитку матерії, пояснити концепцію розвитку та діалектичні закони розвитку	
2 /	6.Свідомість як філософська проблема	Порівняти основні концепції свідомості. Проаналізувати походження свідомості, її соціально-практичну суть і основні властивості. Розглянути структуру свідомості, свідомість і самосвідомість, особливості душі і духу. Здійснити порівняльний аналіз індивідуальної і суспільної свідомості. Проаналізувати структуру суспільної свідомості	
2 /	7.Теорія пізнання. Філософія і методологія науки	Осмыслити смислові наголоси поняття пізнання, основні види, рівні та форми пізнання, пояснювати процесуальний характер пізнання в його основних формах та рівнях, розуміти значення методів для якісних характеристик наукового пізнання	
2 / 1	8.Філософська антропологія – проблема людини у філософії	Подати основні проблеми людини в філософії, різні концепції розвитку сенсу людського буття. Проаналізувати проблеми історичного походження людини та єдність природного, соціального і духовного в людині. Здійснити порівняльний аналіз понять «індивід», «індивідуальність», «особистість». Проаналізувати проблеми життя і смерті у філософії та проблеми людської свободи	Поточне опитування
2 / 1	9.Суспільство як предмет філософського аналізу. Аксиологія. Філософія культури.	Проаналізувати особливості виникнення суспільства його структуру та функції. Розкрити суть основних чинників суспільного розвитку та типології суспільства. Осмыслити суть цінностей та ціннісного ставлення до світу як фундаменту культури	
2 / 1	10.Філософське осмыслення історичного процесу	Знати системну організацію суспільного життя, знаходити в сучасному суспільстві реальні прояви будови та особливостей функціонування духовних процесів, розуміти важливість проблем сучасного розвитку культури для суспільства та розвитку людської особистості	
2 / 2	11.Суспільний прогрес та філософські проблеми глобалістики	Проаналізувати суспільний прогрес і глобальні проблеми людства. Знати системну організацію суспільного життя, знаходити в сучасному суспільстві реальні прояви будови та особливостей функціонування духовних процесів, розуміти важливість проблем сучасного розвитку культури для суспільства та розвитку людської особистості	
4 / 2	12.Філософія господарювання	Вироблення здатності студента самостійно розмірковувати над актуальними соціально-економічними проблемами, свідомо засвоювати теоретичні положення, що відбивають діалектику господарського буття	
2 / 1	13.Філософія техніки	Виробити здатність студента самостійно розмірковувати над актуальними проблемами науки і техніки свідомо засвоювати теоретичні положення, які відбивають вплив техніки на людське буття	

Літературні джерела

Основна література

1. Гончарук (Чолач) Т. В. Соціокультурні та політичні пріоритети української нації в умовах глобалізації: монографія / Т.В. Гончарук, Н.В. Гнасевич, М.І. Гурик та ін. Тернопіль: ВПЦ «Університетська думка», 2021. 338 с.
2. Гончарук-Чолач Т.В., Джугла Н.В. Філософія: навчально-методичні матеріали для студентів закладів вищої освіти. Тернопіль: ЗУНУ. 2021. 68с.
3. Гончарук-Чолач Т. В. Методичні рекомендації до виконання тестових завдань з дисципліни «Філософія» для студентів (освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр») закладів вищої освіти. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 64 с.
4. Гончарук-Чолач Т.В., Джугла Н. В. Філософія: навчально-методичні матеріали з організації самостійної роботи для студентів закладів вищої освіти. Тернопіль: ЗУНУ. 2021. 44 с.
5. Андрущенко В. П., Волинка Г.І., Мозгова Н.Г. та ін. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи: Хрестоматія. Навч. посібник 3- є вид. К.: Каравела, 2021. 368 с.
6. Волинка Г.І., Гусев В.І., Мозюва Н.Г. та ін. Історія філософії в її зв'язку з освітою. 3-є вид. К.: Каравела, 2021. 480 с.
7. Грабянка Г. Історія української естетичної думки. К.: Центр учбової літератури, 2021. 388 с.
8. Гусев В. Метафізика: проблеми, принципи, поняття. Лекційний курс. К.: Каравела, 2020. 332 с.
9. Еко Умберто. Історія європейської цивілізації. Епоха Відродження. Історія. Філософія. Наука і техніка. Фоліо, 2020. 528 с.
10. Етика бізнесу: нові виклики та теми. Навчальний посібник / Сінельнікова М.В., Кадикало А.В. та ін. Львів: Видавництво Львівська політехніка, 2022.
11. Клейнман Пол. Філософія. Короткий курс. К.: Філо, 2022. 350 с.
12. Лакс Майкл. Метафізика. К.: Дух і Літера, 2021. 608 с.
13. Левер Баррі. Наука за 30 секунд. Філософія. К.: BookChef, 2020. 160 с.
14. Лютий Т., Глумчер О. Пригоди філософських ідей Західного світу. К.: Темпора, 2021. 384 с.
15. Макаров З.Ю. Філософія. Ч.І. Історія розвитку філософської думки: навчальний посібник. Вінниця. Видавець ФОП Кушнір Ю.В., 2020. 232 с.
16. Основи філософських знань. Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. Підручник / Лозовий В., Требін М., Горлач М., та ін. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 1028 с.
17. Петрушенко В.Л. Основи філософських знань: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти, 3-тє вид., вип. та доп. Львів: «Новий Світ - 2000», 2020. 296 с.
18. Хамітов Н. Філософія (Буття. Людина. Мир.). Курс лекцій. К.: ЦУЛ, 2020. 268 с.
19. Gustafsson, Karl; Krickel-Choi. Nina C. ; (June 2020) Returning to the roots of ontological security: insights from the existentialist anxiety literature. *European Journal of International Relations*, vol. 26, 3: pp. 875-895.
20. Hägg, Gustav; Kurczewska, Agnieszka. (2020) Towards a Learning Philosophy Based on Experience in Entrepreneurship Education *Entrepreneurship. Education and Pedagogy*, vol. 3, 2: pp. 129-153.
21. La Place, Pierre de. (2021). *The Right Use of Moral Philosophy*. Translated by Albert Gootjes. Grand Rapids: CLP Academic.
22. Svensson, Manfred. (2020). "The Use of Aristotle in Early Protestant Theology." In *Without Excuse: Scripture, Reason, and Presuppositional Apologetics*, edited by David Haines, 183-98. The Davenant Institute.
23. Laundon, Melinda; Cathcart, Abby; Greer, Dominique A..(July 2020) Teaching Philosophy Statements. *Journal of Management Education*, vol. 44, 5: pp. 577-587.
24. Risjord, Mark (2018). *Philosophy of Sociology and Anthropology*. In *The Routledge Companion to Philosophy of Social Science*, edited by McIntyre, L., Rosenberg, A., 421-32. London and New
25. Vazquez, Juan Luis Toribio. (2020) Nietzsche's shadow: On the origin and development of the term nihilism. *Philosophy & Social Criticism*. 230 p.

Додаткова література

26. Гончарук-Чолач Т.В., Джугла Н.В.. Етнопсихологічні витоки українського характеру в концепції Олександра Кульчицького. Психологія і суспільство. 2020. №3-4. С. 95-105.
27. Goncharuk-Cholach T. V., Dzhugla N. V. Сучасна українська еліта: порівняльний аналіз політичного та управлінського функціонування. Науковий журнал «Політичне життя». 2020. С. 25-30.
28. Goncharuk-Cholach T. V., Dzhugla N. V. Політична взаємодія як комунікативний процес: засоби масової інформації та політична пропаганда. Науковий журнал «Політичне життя». 2021. С.25-30.
29. Гончарук-Чолач Т. В., Гурик М. І., Томахів В. Я. Ліберальні вчення Людвіга фон Мізеса як теоретичне підґрунтя післявоєнної відбудови України. Науково-теоретичний альманах Грані. 2023. № 26(2). С. 61-65.
30. Goncharuk-Cholach N., Tomakhiv V. Chuhur R. Communication Process as Political Interaction Between Mass Media And Political Propaganda. Політичне життя. 2023. №2. С. 66-71.
31. Goncharuk-Cholach T., Huryk M., Kovtun I. Political doctrine of libertarianism. Грані. 2024. Том 27. № 1. С. 127-132.
32. Goncharuk-Cholach T., Huryk M., Kovtun I. Electoral behaviour as a special 'slice' of political behaviour. Політичне життя. 2024. № 4. С. 45-54.
33. Аврелій Марк. Наодинці з собою. Львів: Априорі, 2022. 184 с.
34. Андрущенко В.П., Волинка Г.І., Мозгова Н.Г. та ін. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи: Хрестоматія. Навч. посібн. 3-є вид. К.: Каравела, 2021. 464 с.
35. Апіцій Марк Гавій. Про кулінарну справу римлян. Львів: Априорі, 2021, 220 с.
36. Аристотель. Метафізика (Філософія). К.: Темпора, 2022. 848 с.
37. Батлер-Бодон Том. 50 видатних творів. Політика. К.: КМ-Букс, 2021. 544 с.
38. Береза Роман. Мистецька слава України: У пошуку євшан-зілля. Львів, Априорі, 2021, 544 с.
39. Боецій. Розрада від філософії. К.: Аріорі, 2020. 208 с.
40. Віллінк Джоко. Дисципліна – це свобода. К.: # книголав, 2022. 256 с.
41. Гарві Сара Кайдзен. Японський підхід до поступової зміни звичок. К.: КМ – БУКС, 2022. 320 с.
42. Гомер. Одиссея. Львів, Априорі, 2022, 544 с.
43. Джоулесс Джим. Іди туди, де страшно. І матимеш те, про що мрієш. К.: Book Chef, 2022. 320 с.
44. Ірвін Вільям. Жити змістовно. Філософія радості від античних стоїків. К.: Yakaboo Publishing, 2021. 304.
45. Канеман Д. та ін. Шум. Хибність людських суджень. К.: Наш формат, 2022. 320 с.
46. Лок Джон. Два трактати про управління. К.: Наш Формат, 2020. 312 с.
47. Лукіан. Правда Історія. Львів, Априорі, 2022, 136 с.
48. Макіавеллі Ніколло. Державотворець. Про військове мистецтво. К.: Арій, 2020. 408 с.
49. Макконагі Метью. Зелене світло. К.: Book Chef, 2022. 304 с.
50. Назон Публій Овідій. Героїди. Львів, Априорі, 2022, 144 с.
51. Ніцше Фрідріх. Народження трагедії. Невчасні міркування I-IV. К.: Астролябія, 2022. 623 с.
52. Платон. Держава. Львів: Априорі, 2021. 464 с.
53. Просяник І. Українські предвічні вірування: ключі від Раю – Іррю. Львів: Априорі, 2021. 208 с.
54. Сартр Жан-Поль. Нудота (Класика). К.: Book Chef, 2022. 256 с.
55. Сенека Луцій. Моральні листи до Луцилія. Львів: Априорі, 2022. 552 с.
56. Сенека. Про стійкість мудреця. Діалоги. Львів: Априорі, 2022. 208 с.
57. Сіна Ібн. Книга спасіння. Логіка. Фізика. Метафізика. К.: Темпора, 2022. 592 с.
58. Сковорода Григорій. Життя наше – це подорож. Львів: Априорі, 2021, 272 с. 59. Сковорода Григорій. Літературні твори. Львів: Априорі, 2021. 352 с.
60. Сунь-дзи. Мистецтво війни. Львів: Видавництво Старого Лева, 2021. 112 с.
61. Тагор Рабіндрнат. Релігія Людини: лекції Гібберта, 1930. Львів, Априорі, 2022, 112 с.
62. Теліплітон Джон Маркс. Всесвітні закони життя. 200 вічних духовних принципів. Львів, Априорі, 2022, 600 с.
63. Торо Г.Д., Волден, або Життя в лісах. К.: Темпора, 2020. 432 с.
64. Фройд З. Вступ до психоаналізу. Нові висновки. К.: Навчальна книга Богдан, 2021. 552 с.
65. Фромм Е. Мати або бути? Харків: книжковий клуб. «Клуб сімейного дозвілля», 2020. 304 с.
66. Фукуяма Ф. Ідентичність. Потреба в гідності й політика справедливості. К.: Наш Формат, 2020. 192 с.

67. Харарі Ювал Ной. Sapiens: Людина розумна. Коротка історія людства. К.: Book Chef, 2021. 544 с.
68. Цезар Гай Юлій. Нотатки про війну з галлами: з додатком Авла Гірція. Львів: Апріорі, 2022. 248 с.
69. Ціцерон Марк Тулій. Тускунанські бесіди. Про обов'язки. Львів: Апріорі, 2021. 440 с.
70. Шапіро Бен. Смысл історії. Як розум і мораль зумовили велич Заходу. К.: Наш формат, 2022. 208 с.
71. Юнгер Ернст. Війна як внутрішнє переживання. К.: Стилет і стилос, 2022. 136 с.
72. Юркевич Памфіл. Читання про виховання. Львів: Апріорі, 2021. 220 с.
73. Descartes : Key Philosophical writings (2020) Worldworth Classics of World Literature. 432 p.
74. Coughlin, S (2021) Cohesive Causes in Ancient Greek Philosophy and Medicine. Inc/ Thumiger(Ed), Holism in Ancient Medicine and its reception (pp. 237- 267)
75. Halapsis , A. V. (2020) Man and Logos: Heraclitus' secret. Antropological Measurement of Philosophical Research , 17, 119-130.
76. Marco Sgarbi (2022) Encyclopedia of Renaissance Philosophy Springer; 1st ed. 2022 edition 3634 p
77. Robert J. Dostal (2022) Gadamer's Hermeneutics: Between Phenomenology and Dialectic (Studies in Phenomenology and Existential Philosophy) Northwestern University Press. 304p
78. Tom Jones (2021) George Berkeley: A Philosophical Life. Princeton University Press 648 p.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «ФІЛОСОФІЯ» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Шкала оцінювання:

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль	Тренінги	Самостійна робота	Іспит
Оцінка визначається як середнє арифметичне з усіх оцінок, отриманих на практичних	Письмова робота	Оцінка визначається в кінці тренінгу за виконання завдання	Написання і виступ на читаннях або Написання анотації на основі роботи з першоджерелами	Відповідь на два запитання, кожне з яких = 40 балів, а у підсумку = 80 балів Розв'язання 10 тестів по 2 бали кожний = 20 балів

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).
- **Політика щодо відвідування:** За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Відмінно
B	85-89	Добре
C	75-84	Добре
D	65-74	Задовільно
E	60-64	Достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом